

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I ENERGETIKE

INFO DAN – Projekt INHERIT Održive turističke strategije za očuvanje i valorizaciju prirodne baštine mediteranske obale i priobalja

Veli Lošinj, 24. svibanj 2019.

Opterećenja turističkog sektora na okoliš Hrvatske s pregledom mjera za smanjenje učinaka

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike

- Intenzitet turizma
- Sezonalnost
- Luke nautičkog turizma
- Korištenje vode u turizmu
- Proizvodnja otpada u turizmu
- Sustav upravljanja okolišem - EMAS

Intenzitet turizma (noćenja/stanovnik) – stanje i opterećenja

Stanje:

- primorske županije pod povećanim intenzitetom
- intenzitet najveći u Dubrovačko-neretvanskoj i Istarskoj županiji

Opterećenja na:

- komunalnu i dr. infrastrukturu
- sastavnice okoliša: zrak, voda, tlo, bioraznolikost
- prirodnu baštinu i krajobraz

Intenzitet turizma (noćenja/ stanovnik) - mjere

○ Mjere / okoliš i priroda:

- analiza nosivog kapaciteta i AP za upravljanje posjećivanjem (npr. ZP i najposjećenije destinacije)
- inter - modalni prijevoz s težištem na željeznički, lokalno: zeleni promet, modernizacija prometnica
- sustavi i rješenja za smanjenje potrošnje vode
- energ. učinkovitost, OIE, rasvjeta
- održivo gospodarenje otpadom
- povećanje stupnja obrade otp. voda
zelena infrastruktura, zelena gradnja
- integralno upravlj. obal.područjem
- kružno gospodarstvo / inovativna tehnološka rješenja i aktivnosti
- projekti: EUSAIR, COAST ...

○ Mjere / turistički sektor:

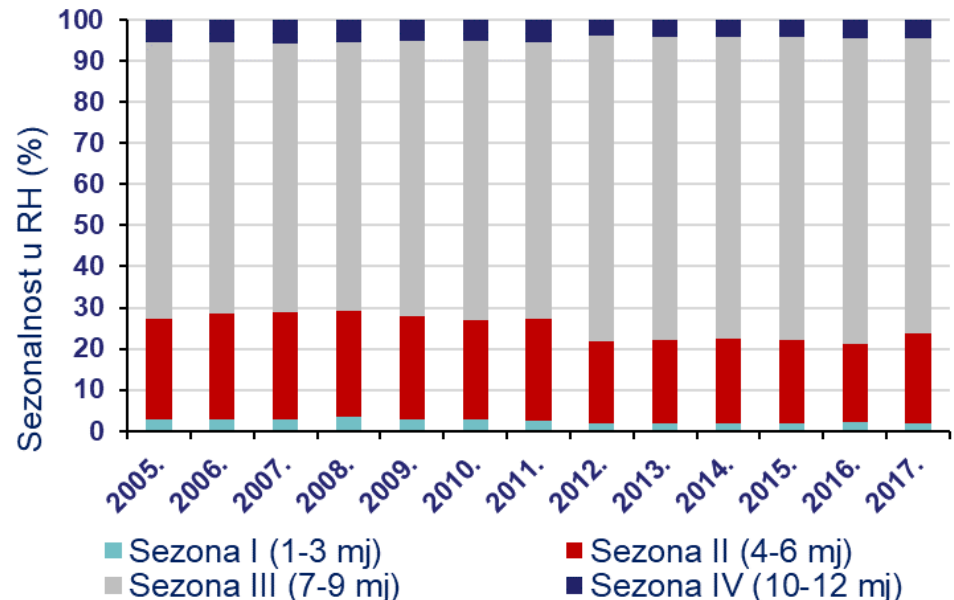
- produljiti sezonu (PPS)
- osnaživati kontinentalni turizam
- poticati druge oblike turizma (osim „sunce i more”) / selektivni turizam
- unapređivati strukturu smještaja (povećavati udio hotelskog smještaja)
- zeleni turizam
- podrška razvoju MSP
- sustavi upravljanja okolišem i eko-oznake
- edukacija radne snage
- digitalizacija i komunikacija (*e-Visitor*)
- informiranje svih dionika / kampanje
- projekti: HZT/HR365, IZT/CROSTO
<http://iztztg.hr/standard.aspx?id=576>,
MedPAN South, Intereg V_B Mediteran...

Sezonalnost u Hrvatskoj - stanje

- kontinuirani rast turističkog prometa:
- 2017. 17,4 mil. dolazaka / 86,2 mil. noćenja
- 2018. 18,7 mil. dolazaka / 89,7 mil. noćenja
- od travnja do rujna u primorskim županijama:
95% noćenja → regionalna neravnoteža

- 2017.
  - sezonalnost RH=8,7
  - slijede IS, CY, IT
  - EU-28 prosjek 3,3

- privatni smještaj:
generator sezonalnosti
1995. god. 20%
2018. god. 60%

Sezonalnost u Hrvatskoj – opterećenja i mjere

Opterećenja:

- na sastavnice okoliša, komunal. infrastr.
- org. problemi, buka, rizici (npr. promet)

Mjere:

- diversifikacija turističkog proizvoda
- povećanje udjela hotela
- jačanje tur. prometa kontinent. županija
- produljenje sezone/cijela godina
- motivi i sadržaji za dolazak turista (Zagreb, Varaždin, Zadar..)
- kampanje društvenim mrežama
- samoodrživo gospodarstvo – lokalni poduzetnički identitet (*Lika Quality*)

„Hrvatska 365” (HZZ)

<https://www.htz.hr/hr-HR/projekti-i-potpore/pps>

- PPS destinacije (286)
- 2019. /4.4 mil. kn
javni poziv za potpore
TOP događanjima

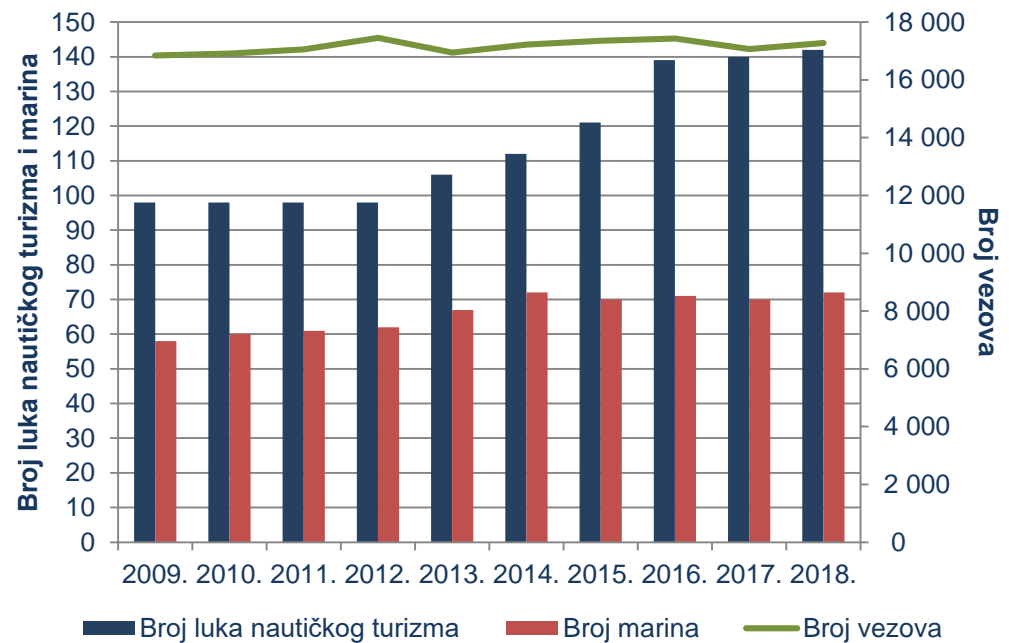

Nautički turizam - stanje

- snažan razvoj posljednjih 10-tak godina
- 2009. god. 98 LNT i marina ; 2018. god. 142 LNT i marina
- zauzima 4 mil. m² akvatorija
- 17.274 veza (umjereni scenarij B)
- ukupno ostvaren prihod LNT u 2018. iznosio je 857 mil. kn

- umjereni scenarij B:

u narednih 10. god.
povećan prihvatni
kapacitet vezova za
smještaj dodatnih
15.000 plovnih objekata
(2/3 na moru; 1/3 na kopnu)

Nautički turizam – opterećenja i mjere

Opterećenja:

- uništavanje staništa i invazivne str. vrste /gosp. štete (*Caulerpa cylindracea*)
- izgradnja luka, balastne vode, premazi za brodove

Mjere:

- zaštita vrijednih i osjetljivih područja
- posebna zaštita ugroženih i zaštićenih životinjskih vrsta
- kartiranje pridnenih i morskih staništa
- integralno upravljanje obalnim područjem: SPUO (izgradnja vezova)

Projekt:

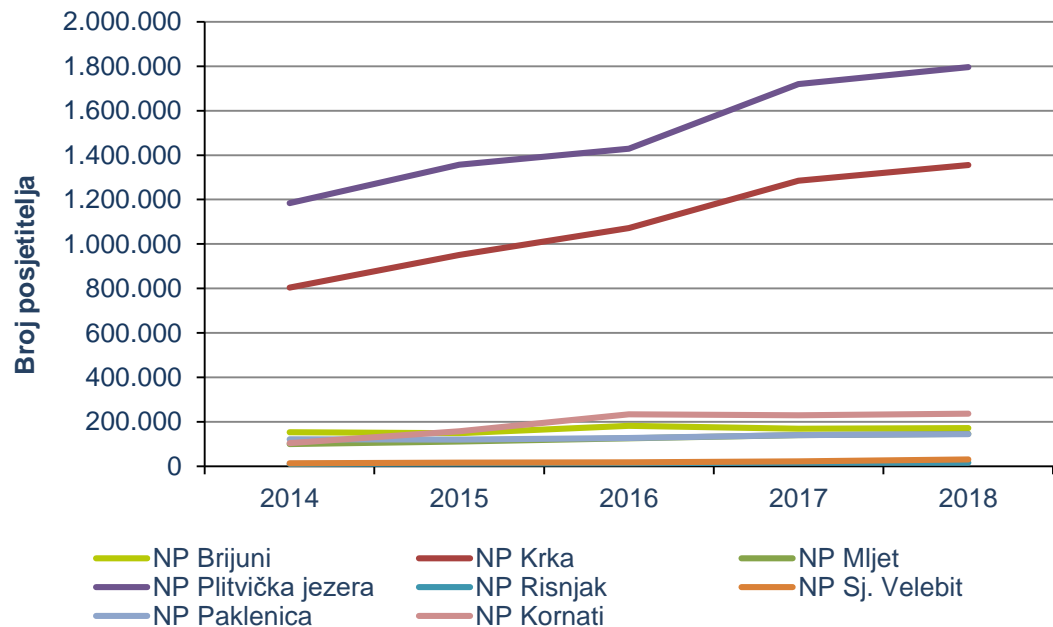
BALMAS, Nacionalni sustav za praćenje invazivnih stranih vrsta ...

Posjećenost nacionalnih parkova - stanje

- 2018. ukupno 3.85 mil. posjetitelja
- 2014. - 2018. porast za 1.4 mil. posjetitelja
- 2018. NP Plitvička jezera 1.8 mil. posjetitelja; 1/2 od uk. broja (47%)
- najmanji br. posjetitelja u NP Risnjak (11.338)

- Krka:
10.000 posjetitelja/km²

Posjećenost nacionalnih parkova – opterećenja i mjere

Opterećenja na:

- bioraznolikost i prirodnu baštinu

Mjere:

- upravljanje ZP, inventarizacija dijelova prirode, procjena ugroženosti
- praćenje i kontrola broja posjetitelja u ZP
- nosivi kapacitet
- integriranje politike z.p. u druge politike (npr. Strategija ruralnog razvoja)

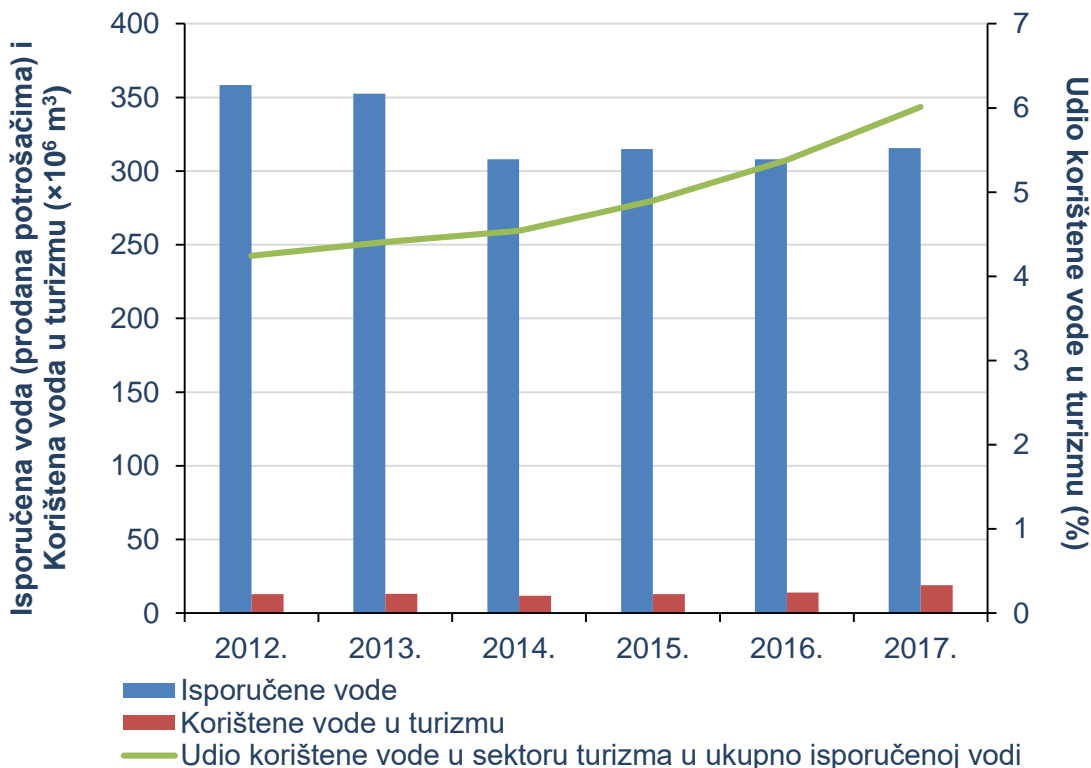
Projekti, pozivi i aktivnosti:

- javni poziv MINT za utvrđivanje nosivog kapaciteta 2019. (JLS, JRS)
- AP upravljanja posjećivanja
- Web portal NP i PP RH <https://www.parkovihrvatske.hr>
- Čarteri za održivi turizam (EUROPARC federacija)
- Planovi održivog turizma SEAMed (Lastovsko otočje, Telašćica)
- Ostalo: modernizacija rasvjete/svjetlosno onečišćenje i energ. učink. Objekata ...

Korištenje voda u turizmu - stanje

- 2012.-2017. ukupna isporučena voda manja za 14%
- noćenja turista
veća za oko 39%
- rezultiralo većim
udjelom korištenja
vode u turizmu
za 25%

*Napomena: podaci za
količine voda za 2018.
dostupni u 4/4 2019.*

Korištenje voda – opterećenja i mjere

Opterećenja na:

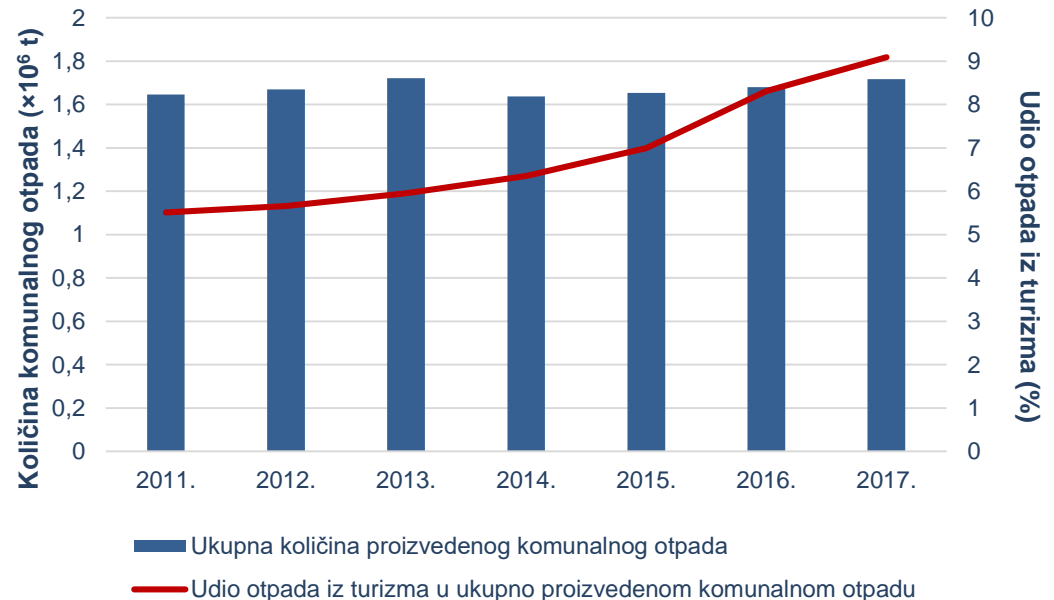
- vodna tijela / smanjenje količine voda na Jadranskom VP
- staništa i bioraznolikost
- komunalnu infrastrukturu / smanjena dostupnost vode
- vodne resurse i odvodnju (klimatske promjene)

Mjere:

- financiranje programa i projekata za smanjenje gubitaka vode u javnim vodoopskrbnim sustavima (HV)
- ujednačeni standardi poslovanja javnih isporučitelja vodnih usluga
- modernizacija – elektronske / štedne sanitarije, peralatori (hoteli) i stop-tuš (naplata na plažama) i dr.
- korištenje vode za održavanje okoliša - kišnica/tehnološka voda
- upravljanje okolišem: EU Ecolabel, ISO 14001, EMAS
- edukacija radne snage (rashl. jedinica, kuhinja, praonice - održavanje)

Proizvodnja otpada u turizmu - stanje

- 2011.-2017.
  - količine otpada iz turizma – rast za 72,1%
  - ukupni količina proizvedenog komunalnog otpada – rast za 4,3%
- 2017. ukupni komunalni otpad 1.716.440,72 t
- 2017. otpad iz turizma 155.958,04 t (udio od 9,1%)
- Jadranska Hrvatska:
  - 97% u ukupnom komunal. otpadu iz turizma
- 50% otpada iz turizma u Istarskoj i ST-dalmatinskoj županiji

Napomena: podaci o količinama komunalnog otpada za 2018. dostupni u 4/4 2019.

Proizvodnja otpada u turizmu – opterećenja i mjere

Opterećenja na:

- komunalnu infrastrukturu
- okoliš i krajobraz (degradacija sastavnica)
- obalno područje i more (morski otpad)
- turističku resursnu osnovu i smanjenje atraktivnosti

Mjere:

- učinkovito gospodarenje otpadom
- kružno gospodarstvo /nove tehnologije i aktivnosti
- upravljanje okolišem: EU Ecolabel, ISO 14 001, EMAS
- informiranje i edukacija

Javni pozivi:

MZOE/FZOEU /Nabava spremnika za odvojeno prikupljanje otpada (85% sufinanciranje), sufinanciranje uvođenja sustava upravljanja okolišem i sl.

EMAS (*Eco-Management and Audit Scheme*)

- dobrovoljni sustav EU za ekološko upravljanje i neovisno ocjenjivanje
- izvrsnost u zaštiti okoliša
- kontinuirano poboljšavanje upravljanja okolišem

- Zahtjevi:
- smanjivanje i procjena utjecaja djelatnosti na okoliš
- informiraju javnost o utjecaju
- unapređenje učinkovitosti rada u skladu sa zahtjevima

EMAS – primjeri koristi za organizaciju

- učinkovitije korištenje materijala i smanjenje emisija u zrak, vode, more
- povećanje energ. učinkovitosti / smanjenje troškova energije
- smanjenje potrošnje vode i troškova
- smanjenje količina nastalog otpada / smanjenje troškova gospodarenja
- marketinški alat – komparativna prednost na tržištu
- kontinuitet praćenja podataka i dokumentiranost mjerenja utjecaja na okoliš – pokazatelji / podaci na uvid (inspekcija z.o. i dr.)
- proširena mogućnost apliciranja na projekte EU - prednost

EMAS – pokazatelji / dokumentiranje podataka i napretka

ASPEKTI OKOLIŠA	Pokazatelji za prikaz unosa/utjecaja
ENERGETSKA UČINKOVITOST	Ukupna godišnja potrošnja energije izražena u MWh ili GJ Ukupna količina energije iz obnovljivih izvora energije izražena kao udio ukupne godišnje potrošnje energije (električne i toplinske)
UČINKOVITOST KORIŠTENJA MATERIJALA	Godišnji maseni protok upotrjebljenih materijala (sirovina) izražen u tonama (izuzimajući energente i vodu)
VODA	Ukupna godišnja potrošnja izražena u m ³

OTPAD	Ukupna godišnja količina stvorenog otpada izražena u t Ukupna godišnja količina opasnog otpada izražena u t ili kg
BIORAZNOLIKOST	Korištenje zemljišta izražena u m ² izgrađenog zemljišta
EMISIJE	Ukupna godišnja emisija stakleničkih plinova (uključujući najmanje emisije CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O, HFCs, PFCs i SF ₆) izražena u t CO ₂ -eq) Ukupna godišnja emisija u zrak (uključujući najmanje emisije SO ₂ , NO _x i PM –čestice) izražena u kg ili t

EMAS – korisne poveznice

- EMAS Portal (hrv.)
informacije, kontakti, novosti...

<http://emas.azo.hr/>

- EU EMAS i SRD Turizam (primjeri dobre prakse, pokazatelji, benchmark)

http://ec.europa.eu/environment/index_en.htm

- EMAS hoteli (cca 250)

http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm

Hvala na pažnji

mira.zovko@mzoe.hr